

Ničení protiúderného uskupení nepřítele v útoku

Jedním z rozhodujících faktorů dosažení úspěchu v útoku je dovedná organizace boje s různými uskupeními vojsk nepřítele v obraně, která tvoří druhý sled a zálohy, včetně zničení jeho protiúderných uskupení. Jen úplné zničení nejdůležitějších protiúderných uskupení nepřítele vytváří podmínky k rozhodnému rozvíjení útočné operace a dosažení stanovených cílů v nejkratší době. Proto při přípravě útoku a v jeho průběhu je velmi důležité správně určit způsob zničení protiúderného uskupení nepřátelských vojsk.

Jedním z charakteristických rysů soudobé obrany je vysoká aktivnost, která nachází svůj výraz především v rozhodných protiúderech. Mají-li vojska v obraně k dispozici dostatečné množství záloh a druhých sledů a využívají-li všech možností manévru silami a prostředky, jsou

schopna v krátké době vytvořit silná protiúderná uskupení. Zvláštností takových uskupení je mohutná palebná síla, vysoká pohyblivost a manévrovost. Včasné zničení protiúderných uskupení vytváří předpoklady vysokého tempa a nepřetržitosti útoku.

Způsoby ničení protiúderných uskupení, v závislosti na konkrétních podmínkách, mohou být různé. Rozhodující vliv na jejich volbu mají:

- charakter činnosti nepřítele,
- bojové možnosti vojsk v útoku,
- schopnost průzkumu zabezpečit včasné a úplné zjištění protiúderných uskupení nepřítele,
- operační situace vojsk obou stran,
- zvláštnosti terénu,
- meteorologické podmínky,
- faktor času.

Možný charakter činnosti nepřítele

Rozbor největších obranných operací druhé světové války umožňuje s jistotou vyslovit závěr, že společným znakem těchto operací bylo nepřetržité hledání takových způsobů vedení obranné činnosti, které by umožňovaly zničit hlavní uskupení vojsk v útoku a vytvořit výhodné podmínky pro přechod do útoku. Přitom vedení protiúderů bylo považováno

za nejdůležitější podmínku odolnosti a aktivnosti obrany. Včas připravený a dovedně uskutečněný mohutný protiúder zásadním způsobem měnil poměr sil a prostředků a průběh bojové činnosti; kromě toho zabezpečoval úspěch obranné operace v celku. Základ protiúderů v soudobé válce tvoří hromadné použití jaderných zbraní. Vojska protiúderného uskupení,

kteřá využijí výsledků jaderných úderů, dokončí zničení hlavního uskupení vojsk v útoku nebo přisunovaných záloh. Přitom k zabránění nebo zpomalení přisunu záloh není vyloučeno vytvoření pásem radioaktivního zamoření na směru jejich postupu.

Cíle protiúderů mohou být různé. Častým cílem protiúderu bude zničení uskupení vojsk nepřítele, která se vklínila do obrany a zmaření jeho útoku na daném operačním směru, což umožní vytvořit podmínky pro přechod do protiótoku. Nejdůležitějším cílem protiúderu v průběhu obranné operace je zničit nepřátelská vojska v útoku a zbavit nepřítele aktivity a možnosti úplně nebo částečně obnovit původní operační situaci vojsk. V řadě případů mohou směřovat protiúderu na pomoc obklíčenému uskupení vlastních vojsk. Pro souložnou obrannou operaci jsou charakteristické protiúderu vedené s cílem udržet výhodné terénní čáry nebo důležité strategické objekty, zabránit vojskům v útoku rozšířit vytvořená předmostí na velkých vodních překážkách nebo vojska zničit a obnovit obranu na řece.

Podle požadavků řádů a předpisů armád kapitalistických států připravují se protiúderu na určených, nejdůležitějších směrech a čarách v souladu se zámyslem vedení obranné operace. Úsilí vojsk protiúderného uskupení směřuje na nejzranitelnější místa v operační sestavě útočníka, převážně do jeho boků. Nejdůležitějším principem vedení protiúderů je využití prvku překvapení. Zúčastní se jich maximální množství vojsk (zejména tankové, aeromobilní a mechanizované svazky), jejichž bojová činnost je podporována všemi palebnými prostředky i jadernými zbraněmi.

Armádní protiúder bude zpravidla veden v době boje o taktickou hloubku obrany silami armádních záloh s použitím záloh nebo druhých sledů svazků v obraně, nebo také v průběhu boje o udržení mezilehlých obranných postavení.

Protiúderu skupiny armád se zúčastní silné operační a někdy i strategické zálohy v hodnotě několika armádních sborů nebo armádního svazu a části sil prvního operačního sledu. Takový protiúder může být obvykle veden v operační hloubce obrany za bojů o udržení mezilehlých postavení a nakonec i obranných pásem. Vytvoření silného úderného uskupení ve všech případech předpokládá široký manévru silami a prostředky z jiných směrů.

Hromadné použití jaderných zbraní vojsky v obraně natolik zvýšilo možnosti aktivní činnosti vojsk, že není vyloučeno ani použití svazků prvního operačního sle-

du k vedení protiúderu nejen v průběhu obranného sražení, ale i při počátečním rozvíjení úderných uskupení vojsk k útoku. Tato varianta protiúderu z hlediska jeho organizace a vedení je velmi složitá. Bude ovšem pravděpodobnější, čím větší možnosti použít jaderné zbraně budou mít vojska v obraně.

Formy manévru při protiúderech jsou dnes jiné než dříve. Nebezpečí zničení protiúderného uskupení jadernými zbraněmi vyžaduje organizovat opatření k rozptýlení úsilí vojsk na několik směrů. Je to výhodné i vzhledem ke značnému zkrácení přeskupování vojsk, která se zúčastní protiúderu. Z toho vyplývá, že armádní protiúder nejčastěji budou vést jednotlivé divize na různých směrech a protiúder skupiny armád několik armádních sborů na dvou až třech směrech, nebo na směru hlavního úderu 1 až 2 sbory v součinnosti s údery jednotlivých divizí na jiných směrech. Přitom hlavní síly vojsk prvního sledu budou pevně bránit obsazené prostory a zabezpečovat činnost protiúderného uskupení.

Nejvýhodnější je vést údery do boků. Tento způsob umožňuje při jinak stejných podmínkách dosáhnout nejlepších konečných výsledků. Navíc i charakter činnosti útočníka, který rozvíjí útok na samostatných směrech a s odkrytými boky, bude napomáhat zejména vedení úderů do boků. Avšak výjimkou nebude ani možnost vedení čelního úderu silami protiúderného uskupení v zápětí po jaderných úderech s cílem rozdělit a po částech zničit vojska, která se vklínila do obrany. Právě tímto způsobem je možné s velkou pravděpodobností dosáhnout překvapení.

K podpoře vojsk, která vedou protiúder do týlu vojsk v útoku, mohou být vysazeny operační vzdušné výsadky a v průběhu protiúderu i taktické vzdušné výsadky. Důležitý význam má činnost aeromobilních útvarů, zejména vrtníků palebné podpory.

Protiúderu v průběhu obrany bez použití jaderných zbraní budou vedeny za podpory hromadných úderů letectva a palby dělostřelectva.

Zahájení protiúderu je plánováno v závislosti na vzniklé situaci. Přitom zvláštní význam má stanovení doby. Na základě řádů a předpisů armád kapitalistických států můžeme udělat některé závěry. Protiúder, který byl zahájen příliš brzy, může vést k upoutání vojsk na vedlejších směrech. Případné zpoždění zahájení protiúderu může vést k neúspěchu. Nejvýhodnější pro jeho zahájení je ten okamžik, kdy tempo útočníka se zpomalilo

nebo jeho útok byl zastaven a jeho vojska nestačila opevnit dosažené čáry, přisunout zálohy a přeskupit síly a prostředky.

Rozhodující podmínkou úspěšného vedení protiúderu v minulé válce bylo vytvoření převahy sil a prostředků na zvolených směrech hned při jeho zahájení.

Bojové možnosti vojsk v útoku

Tento druhý faktor podstatně ovlivňuje způsob ničení protiúderných uskupení nepřítel. Je naprosto zřejmé, že možnosti vojsk především závisí na množství a mohutnosti raketových jaderných prostředků a na síle leteckého uskupení na daném operačním směru. Kromě toho závisí na schopnosti způsobit obránci vážné ztráty klasickými prostředky, tj. letectvem, dělostřelectvem, tanky a dále také na tom, jsou-li v sestavě útočníka vysoce manévrové svazky (svazy), počítaje v to i vzdušné výsadkové a aeromobilní. Nakonec tyto možnosti do jisté míry závisí na schopnosti útočníka vést úspěšný boj s radioelektronickými prostředky nepřítel, organizovat spolehlivé materiální a technické zabezpečení vlastních vojsk a zabezpečit jejich pevné a nepřetržité vedení.

Možnosti sil a prostředků průzkumu útočníka k zabezpečení včasného a úplného zjištění protiúderných uskupení

Je to velmi důležitý faktor, který má rozhodující vliv na volbu způsobu zničení protiúderných uskupení nepřítel. Jen v takovém případě je možné vést úder s předstihem. Přitom má důležitý význam průzkum prostředků jaderného napadení a jejich zničení s cílem zmařit hromadný jaderný úder nepřítel, který obyčejně předchází protiúderu.

Po získání prvních zpráv o zahájení přesunu protiúderného uskupení nepřítel musíme rychle soustředit úsilí všech druhů průzkumu do pásma jeho přesunu a rozvinování tohoto uskupení. Přitom hlavní pozornost musíme věnovat určení koordinát palebných postavení nepřítel k době pohotovosti vlastních prostředků ničení.

Je pochopitelné, že všechny faktory, které mají vliv na volbu způsobu zničení

V soudobých podmínkách je možné dosáhnout takové převahy jadernými údery a dalšími mohutnými palebnými prostředky. Spolehlivé zničení útočícího uskupení vojsk palbou vyloučí složité přeskupování vojsk na směr protiúderu a umožní vedení protiúderu z chodu, bez jakéhokoli přerušení.

Boj s protiúdernými uskupeními v průběhu druhé světové války nabýval zpravidla formy odražení protiúderů, protože jejich zmaření nebylo možné v důsledku nedostatečné mohutnosti a délky působení prostředků ničení. Existence jaderných zbraní, velká úderná síla a manévrovost pozemních vojsk, větší délka působení a síla soudobých klasických prostředků umožňují vést mohutné údery na vojska nepřítel, na jeho protiúderná uskupení v prostorech soustředění, při jejich přesunech z hloubky, na čarách rozvinování a v průběhu odražení protiúderu. V souvislosti s tím se zásadně změnily úkoly, které plní vojska; vznikla totiž reálná možnost zmařit připravený protiúder v poměrně krátké době.

protiúderného uskupení, působí v těsné vzájemné spojitosti. Kromě toho všechna protiúderná uskupení svým složením, výzbrojí a vybavením nejsou stejná. Vezmeme-li k ostatním může být jedno z nich hlavní a nejsilnější. Různá protiúderná uskupení, co do svého složení a místa v sestavě, vyžadují použití rozmanité způsoby jejich zničení. Proto v každém konkrétním případě je nutné úplně a všestranně zhodnotit operační situaci, a připravit detailní propočty pro přijetí zdůvodněného rozhodnutí, které zabezpečí efektivní splnění stanovených úkolů v nejkratší době.

Způsoby ničení protiúderných uskupení v rozhodující míře ovlivňují výsledky úderů strategických jaderných prostředků a v celé řadě případů budou záviset na výsledcích bojové činnosti velkých vzdušných výsadků.

Hlavní způsoby ničení protiúderných uskupení

V soudobých útočných operacích, v závislosti na charakteru použití sil a prostředků, mohou být tyto způsoby:

- úplné zničení protiúderných uskupení hromadným jaderným úderem;
- vedení skupinových jaderných úde-

rů ve spojitosti s rozhodným útokem pozemních vojsk, která dokončí rychlé zničení protiúderného uskupení;

— zničení protiúderného uskupení hromadnými údery klasických prostředků ničení a údery svazků pozemních vojsk k jeho rozdělení a zničení po částech se současným odražením zahájeného protiúderu.

Způsoby ničení protiúderných uskupení však se budou lišit nejen charakterem použití sil a prostředků, ale i úlohou času a prostoru. Tento úkol je možné splnit současně nebo postupně, na jednom nebo několika směrech.

Zcela nově je řešena otázka ničení protiúderného uskupení v soudobé útočné operaci. Hlavním cílem je zmařit připravovaný a ne odražený již vedený protiúder, tak jak tomu bylo v minulé válce. Snaha útočníka zmařit protiúder již při jeho přípravě je vyvolána nutností předejít obránce, vést jaderné údery a nedopustit jeho přechod k aktivní útočné činnosti. Za výhodných podmínek situace (dostatek sil a prostředků na straně útočníka a včasné zjištění zpráv o nepříteli) je zničení protiúderného uskupení do zahájení jeho aktivní činnosti plně reálným úkolem.

Hlavním způsobem ničení je hromadný jaderný úder na prostředky jaderného napadení a soustředěná vojska protiúderného uskupení, který zabezpečuje jeho spolehlivé zničení v krátké době.

Za účinný způsob zničení protiúderných uskupení považujeme jejich ničení jadernými údery ve vykládacích prostorech, v prostorech soustředění a při přesunu na čáru zasazení; zejména v době, kdy vojska jsou nejzranitelnější (při přechodu horských průsmyků, širokých vodních překážek a v době rozvíjení do bojové sestavy).

Plánujeme-li zničit protiúderné uskupení hromadným jaderným úderem, musíme počítat s tím, že jeho síly a prostředky mají vysokou pohyblivost. Proto je zapotřebí vysoké operativnosti velení vlastním vojskům, abychom nepříteli zničili. Důležitou úlohu při plnění tohoto úkolu bude mít letectvo, které je schopné účinně ničit pohyblivé cíle. Raketové jaderné údery je výhodné vést na méně pohyblivé a ze vzduchu silně chráněné objekty protiúderných uskupení, jako jsou např. prostředky jaderného napadení, soustředění vojsk a techniky, místa velení, různé stavby (mosty, přehrady, dočasná přepraviště) a zranitelné prostory na osách přesunu nepříteli.

Při rozboru otázky o ničení sil a prostředků protiúderného uskupení v době

jejich přesunu, zvláště zdůrazňujeme důležitost úderu na ně, v první řadě raketami při zastávkách vojsk (technické kontroly, odpočinek vojsk a zastavení před pásmy zničení, požárů a zamoření).

Jsou-li protiúderná uskupení nebo jeho části rozmístěna mimo dosah prostředků ničení vojsk v útoku, není vyloučeno ani použití strategických sil a prostředků, které jsou schopny úplně zničit velké protiúderné uskupení nebo mu způsobit takové ztráty, že vojska při rozvíjení útoku jen dokončí jeho úplné zničení. Vzniklá pásma radioaktivního zamoření v důsledku mohutných jaderných úderů vytvoří výjimečně těžkou situaci pro ta záložní uskupení nepříteli, která nebyla bezprostředně v prostorech účinků strategických prostředků; budou mít omezený manévr a ztížené zásobování. Současně však do určité míry mohou tyto údery ovlivnit i činnost vojsk v útoku. Proto musíme brát v úvahu možné následky vlastních jaderných úderů a vyloučit negativní vlivy, které působí zejména na tempo útoku a na činnost vojsk při dokončení zničení protiúderného uskupení.

Druhý způsob zničení protiúderných uskupení je založen na použití jaderných zbraní a klasických prostředků ničení ve spojitosti s údery svazků pozemních vojsk, která dokončí zničení nepříteli. Přitom jaderné údery a palba klasických prostředků mohou značně oslabit protiúderné uskupení a vytvořit podmínky pro rozhodný útok vojsk.

Nebude-li útočník z jakýchkoli důvodů schopen zmařit připravovaný protiúder a vojska v obraně jako první uskuteční hromadný jaderný úder a v zápatí za ním zahájí aktivní činnost vlastním protiúderným uskupením, vzniknou podmínky, ve kterých útočník bude přinucen pokusit se zmařit již zahájený protiúder. Ovšem v tomto případě nejdůležitějším principem dosažení hlavního cíle, tj. zničení protiúderných uskupení nepříteli, zůstává jejich ničení jadernými údery, údery letectva a současnou rozhodnou činností vojsk a dokončení zničení nepříteli.

Abychom účinně využili jaderné zbraně, zejména v případě jejich omezeného počtu, musíme v první řadě ničit jaderné prostředky a ta uskupení nepříteli, která v dané situaci jsou nejnebezpečnější, a zničit nejdůležitější objekty, které podstatně ovlivňují bojeschopnost nepříteli.

V útočné operaci bez použití jaderných zbraní, základem zničení protiúderných uskupení jsou hromadné palby a údery svazků pozemních vojsk (po zasazení druhých sledů a záloh do sražení) s cílem rozdělit a zničit uskupení nepříteli.

le po částech. Zkušenosti z minulé války svědčí o tom, že při odrážení silných protiúderných uskupení musela vojska v útoku částí sil přecházet do dočasné obrany. Tento způsob je nejsložitější a vyžaduje hluboké a všestranné zhodnocení vzniklé operační situace, včasné stanovení úkolů vojskům, dovedné soustředění úsilí na zvolených směrech, trvalou součinnost pozemních vojsk s jinými druhy vojsk a příbranými prostředky ničení.

I když tento způsob byl charakteristický pro druhou světovou válku, budeme muset o něm uvažovat i v soudobých podmínkách, kdy útočník bude přinucen přecházet do dočasné obrany na směru činnosti protiúderného uskupení. Tato situace může vzniknout tehdy, kdy vojska v útoku nebudou mít dostatečné množství jaderných nábojů ke zničení vojsk nepřítel v době jejich přesunu nebo rozvíjení a hromadná palba klasických prostředků ničení nebude mít požadovaný účinek; kromě toho kdy průzkum nezjistí prostory rozmístění silných záloh nepřítel, kdy úderné uskupení útočníka bude značně vzdáleno od týlových základů, čímž se podstatně sníží zásoby všech druhů munice a jiného materiálu, nebo kdy nepřítel skutečně předstihující jaderný úder.

Jak ukazují rozborů bojových zkušeností, prvotní význam v podobných podmínkách má organizovaný přechod vojsk z útoku do obrany, i v případě již zahájeného protiúderu nepřítel.

K nejdůležitějším úkolům, které vojska budou řešit při organizaci takové obrany, patří:

- příprava a vedení úderů všemi prostředky ničení,
- okamžité upevnění dosažených nebo výhodných čar,
- vytvoření obranného uskupení sil a prostředků v krátké době,
- organizace systému palby, zejména palby proti tankům,
- ženijní úprava terénu, v první řadě rychlé vybudování zátarasů na nebezpečných směrech.

Vyvrcholením obranné činnosti útočníka budou úderů do boků a týlu protiúderného uskupení s cílem dokončit jeho zničení. K tomu můžeme využít útvarů a svazky ze zálohy (z druhého sledu) nebo vojska přesunutá z jiných směrů. V této situaci nemůžeme vyloučit ani čelní úder, protože manévr nebude vyžadovat mnoho času, potřebného k přesunutí vojsk. Obranná činnost na směru nepřátelského protiúderu bude spojena s rozhodným útokem na jiných směrech.

V závislosti na operační situaci zničení protiúderného uskupení může být dosaženo vstřícným úderem hlavních sil útočníka. Ve všech případech nebezpečí protiúderu nesmí mít za následek snahu útočníka vytvořit souvislou obranu na bocích, protože to může odčerpat značné množství sil a prostředků od plnění hlavního úkolu. Vojska, určená k činnosti proti protiúdernému uskupení, přesunují se na východí čáry v rozčleněných sestavách a z chodu přecházejí do útoku s tanky a bojovými vozidly pěchoty v prvním sledu.

Jak ukazují zkušenosti z Velké vlastenecké války a z poválečných cvičení, použití pozemních, vzdušných i aeromobilních vojsk a letectva při ničení protiúderných uskupení nepřítel v průběhu útočné operace může být řešeno různými způsoby.

Při vedení bojové činnosti s použitím jaderných zbraní dokončí pozemní vojska zničení protiúderných uskupení nepřítel především rozhodným útokem v zápatí po jaderných úderech na několika nejkratších směrech s cílem rozdělit a dokončit zničení bojeschopných uskupení nepřítel. Tento způsob umožňuje rychle zlomit odpor nepřítel a vyjít do operačního prostoru. Kromě toho vojska v obraně jsou přinucena rozptýlit své úsilí na několik směrů a mají potíže ve volbě objektů k vedení jaderných úderů.

V případě, kdy protiúderné uskupení je rozmístěno v poměrně nevelké hloubce, potom vojska útočí na sbíhavých směrech s cílem obklopení a zničení bojeschopných sil tohoto uskupení. Bereme-li v úvahu možnost, že jaderné úderů způsobí nepříteli značné ztráty, potom k dokončení zničení protiúderného uskupení můžeme použít omezené síly (jednotlivé svazky a útvarů a dokonce oddády) a hlavní síly budou rozvíjet rozhodný útok do hloubky.

Úder může být veden i na jednom směru s cílem odříznout a zatlačit bojeschopné síly nepřítel k přírodní překážce a postupně je rozdělovat a ničit. Vojska mohou dále použít obchvatu, obejít a vyjít do týlu protiúderných uskupení k vedení úderu do jeho boků a týlu.

Při ničení protiúderného uskupení rozmístěného v operační hloubce ve značné vzdálenosti od vojsk v útoku, je ztíženo okamžité využití výsledků hromadného jaderného úderu. V této situaci může vzniknout potřeba opakovaných jaderných úderů bezprostředně před útokem svazků prvního operačního sledu na nepřátelské uskupení.

Zároveň s použitím jaderných zbraní při plnění úkolů ničení protiúderných uskupení budeme široce používat i klasické prostředky ničení, používané letectvem a dělostřelectvem, zvláště tehdy, kdy vojska v útoku naváží bezprostřední dotyk s nepřítelem, při vedení střetného sražení, obklíčení a dokončení zničení protiúderného uskupení atd. Např. systematicky soustředěné údery bombardovacího letectva dezorganizují nepřítele, způsobí značné ztráty vojskům na přesunu, zeslabují jejich údernou sílu a za příznivých podmínek mohou podstatně zdržet protiúder. Letectvo je schopno rychle soustředit úsilí na libovolném směru v libovolném prostoru. To dává možnost využít je ke zpomalení nebo k zmaření operačních přeskoků vojsk, k ničení protiúderných uskupení v prostorech soustředění, na přesunu a na čarách rozvíjení k vedení protiúderu.

Palba dělostřelectva plně zabezpečuje nepřetržitou podporu tanků a pěchoty v útoku, umožňuje rychle a spolehlivě ničít nepřátelské objekty na směru činnosti vojsk, zejména taktické prostředky jaderného napadení, umlčovat dělostřelectvo, vést boj s tanky, ničit živou sílu a palebné prostředky, umlčovat místa velení a postavení prostředků PVO a konečně ničit bližší zálohy a důležité tylové objekty. Plní-li tyto úkoly dělostřelectvo, musí v krátké době uskutečňovat manévry na nebezpečné směry předpokládané činnosti protiúderného uskupení, rychle se připravit k vedení palby z chodu, široce využívat způsobů hromadné a soustředěné palby na nejdůležitější objekty (cíle). Velmi účinným prostředkem boje s protiúdernými uskupeními je reaktivní a dalekonosné kanónové dělostřelectvo.

Zničení protiúderných uskupení při použití klasických prostředků můžeme dosáhnout jen za předpokladu sladěné činnosti různých druhů pozemních vojsk a letectva. V takových případech, zároveň s přechodem části sil do dočasné obrany k odražení protiúderu, je zapotřebí rychle vytvořit rozhodující převahu sil a prostředků (zejména tanků a dělostřelectva) na zvolených směrech aktivní činnosti a zabezpečit vysokou úroveň organizace součinnosti k dosažení stanovených cílů v krátké době. Přitom upřesnění úkolů může obsahovat jen některé změny pásem útoku svazů a svazků, upřesnění směru hlavního úderu, změny v podřízení svazků a posilových prostředků a upřesnění lhůt pchotnosti vojsk.

Nepřátelská protiúderná uskupení je účelné ničit silami vojsk prvního operačního sledu a záloh. Jen v případě nutnosti

je vhodné použít některou část druhého sledu k rozhodnému rozvíjení útoku do operační hloubky obrany nepřítele.

Při ničení protiúderných uskupení nepřítele mají zvláště velký význam údery tankových vojsk. Mohutná úderná síla, vysoká manévrovatelnost, schopnost překonávat pásma zamoření a ničení umožňují v nejvyšší míře jejich účinné využití ke splnění těchto úkolů. Tankové svazky, které působí na jednotlivých směrech, nesmí se zavazovat do těžkých bojů, ale musí rozhodně obcházet bojeschopná uskupení nepřítele a rychle dosáhnout určených prostorů. Jejich činnost se musí přitom vyznačovat vysokou aktivností, snahou vyjít do boků a týlu bojeschopných sil nepřítele, a obsadit z chodu v součinnosti se vzdušnými výsádky důležité prostory a objekty v operační hloubce. Účinnost činnosti tankových útvarů (svazků), jak o tom svědčí i válečný konflikt na Blízkém východě, přímo závisí na stupni umlčení nepřátelských protitankových prostředků.

Mechanizovaná vojska soustřeďují své úsilí k dokončení zničení bojeschopných útvarů (svazků) a těch nepřátelských uskupení, které obešly tankové svazky. Používají přitom úderů taktických jaderných zbraní, úderů letectva a hromadné palby dělostřelectva.

Důležitý význam při ničení protiúderných uskupení v průběhu útočné operace mají vzdušná výsádková a aeromobilní vojska. Podle složení, předurčení, hloubky vysazení a charakteru plněných úkolů mohou být vzdušné výsádky použity v průběhu všech etap boje s protiúdernými uskupeními nepřítele, tzn. od jejich zjištění až po jejich úplné zničení.

Mohou plnit tyto hlavní úkoly:

- okamžité využití výsledků jaderných úderů;
- obsazení a udržení důležitých objektů (prostorů), uzlů cest, průsmyků, průchodů a přeprav přes vodní překážky;
- zmaření přesunu protiúderných uskupení nepřítele a manévru zálohami z jiných směrů.

Jak ukázaly zkušenosti lokálních vátek, široce se budou používat i taktické vzdušné výsádky, které budou napomáhat svazkům prvního sledu rozvíjet útok, ničit jaderné prostředky, místa velení a další důležité objekty nepřítele, které nemohou zničit jiné bojové prostředky, dokončovat zničení bojeschopných menších uskupení vojsk nepřítele, mařit manévry bojeschopnými silami nepřítele, vytvářet potřebné podmínky zejména tankovým svazkům při překonávání vodních překá-

žek z chodu, pásem radioaktivního zamoření a zátarasů.

Útvary a jednotky aeromobilních vojsk jsou schopny způsobit citelné ztráty nepříteli v době jeho přesunu z prostorů soustředění, na čarách rozvinování a v průběhu útoku. Mohou na dlouhou dobu zdržet přesun záloh a nedovolit jim zesílit protiúderné uskupení. Vysoce účinné v boji s nepřátelskými tanky, bojovými vozidly pěchoty a dalšími obrněnými prostředky jsou bitevní vrtulníky, vyzbrojené PTRS. Aeromobilní vojska mohou být široce využita i k ničení jednotlivých bojeschopných ohnisek odporu při dokončování ničení protiúderných uskupení.

Jednou z důležitých podmínek postupného ničení protiúderných uskupení, která jsou rozmístěna v různé hloubce, považujeme vedení operace v takovém tempu, které by předstihlo narůstání úsilí nepřítelů k organizovanému odporu vojskům útočníka. Ke splnění tohoto úkolu se doporučuje dosáhnout vyššího tempa přesunu vlastních vojsk než jsou tempa manévru zálohami nepřítelů.

Jak ukázaly zkušenosti nedávných událostí na Blízkém východě, zvláštní pozornost při organizaci ničení protiúderných uskupení zasluhuje protivzdušná obrana vojsk. Používané síly a prostředky musí být připraveny k okamžité činnosti na nebezpečných směrech. Vytvářejí souvislá protiletadlová raketová pásma v součinnosti se stíhacím letectvem k odražení úderů nepřátelského letectva ve všech výškách. Podle potřeby je možné organizovat narůstání sil a prostředků PVO s využitím manévru z jiných směrů. Současně jsou vedeny údery na nepřátelská letiště s cílem zeslabit letecké uskupení.

K boji s aeromobilními a vzdušnými výsadečnými vojsky nepřítelů, na základě zkušeností z lokálních válek, jsou použí-

vány hlavně tankové útvary ze zálohy, letectvo, síly a prostředky protivzdušné obrany. Jejich úkolem je zničit vzdušné výsadky již v době, než se spojí s vojsky protiúderného uskupení.

Terén může rovněž kladně napomáhat splnění úkolu ke zničení protiúderného uskupení nebo naopak ztěžovat činnost vojsk, zejména v případě vzniku rozsáhlých pásem radioaktivního zamoření, zničení a požárů.

Určujeme-li způsob zničení protiúderného uskupení musíme všestranně zhodnotit i **meteorologické podmínky**. Jsou-li v důsledku počasí složité podmínky pro činnost letectva, budou omezeny i možnosti ničení sil nepřátelského uskupení i v období jejich přesunu a rozvinování.

Časový faktor v bojové činnosti má důležitý význam. Se zvláštní pozorností musíme hodnotit tento faktor zejména při volbě nejúčelnějšího způsobu zničení protiúderného uskupení. Např. při rozhodování o jaderném úderu musíme přesně propočítat rychlost přesunu uskupení a zhodnotit pohotovost vlastních prostředků k činnosti (i při opakovaném odpálení). Plánujeme-li zničit protiúderné uskupení vstřícným úderem, potom musíme nejen propočítat rychlost přibližování, ale i včas určit pravděpodobnou čáru a dobu střetnutí, plánovat přestihující palébné údery atd.

Jako příklad zničení protiúderného uskupení nepřítelů nám může sloužit Východopruská operace (leden 1945), kdy v jejím průběhu v prostoru Liebstadt vojska 2. Běloruského frontu (48.A v součinnosti s 3. a 49.A) zničila silné protiúderné uskupení německých fašistických vojsk v hodnotě jedné tankové, dvou motorizovaných a čtyř pěších divízií, které se mělo pokusit obnovit postavení na řece Visle.

Zničení protiúderných uskupení je jednou z rozhodujících podmínek nepřetržitého vedení útočné operace ve vysokém tempu. Studium nejvýhodnějšího způsobu splnění tohoto úkolu je tvůrčí proces, který musíme neustále zdokonalovat a rozvíjet.

Upraveno ze sovětského tisku